

НАРОДНО СЪБРАНИЕ	
Вх. No	053-09-9
Дата	05.11.2020г.

ЧЕТИРИДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Комисия по образованието и науката

1425
11/20

ДОКЛАД

Относно : Законопроект на Закон за българския жестов език, № 002-01-48, внесен от Министерски съвет на 7.10.2020 г.

На свое редовно заседание, проведено на 28 октомври 2020 г., Комисията по образованието и науката разгледа Законопроект на Закон за българския жестов език, № 002-01-48, внесен от Министерски съвет на 7.10.2020 г.

В заседанието взеха участие: от Министерството на образованието и науката – Таня Михайлова – заместник-министър, Йорданка Петрова – парламентарен секретар, от Съюза на работодателите в системата на народната просвета – Данко Калапиш, от Независимия учителски синдикат - Радостина Момчева, представители на неправителствени организации на глухите.

Законопроектът бе представен от г-жа Таня Михайлова, която подчерта, че проектът на Закона за българския жестов език е разработен в съответствие с Конвенцията за правата на хората с увреждания на ООН и основната му цел е признаване на езиковия статут на българския жестов език, както и неговото равностойното прилагане в различни сфери на обществения живот. В Закона са регламентирани правата и задълженията на институциите в системата на предучилищното и училищното образование във връзка с осигуряване на условия за използване на българския жестов език. Предвижда се ранно въздействие и ранна подкрепа на глухите и сляпо-глухите деца и ученици чрез българския жестов език, както и консултации и обучение за техните родители. Предоставена е възможност за изучаване на българския жестов език в специално образователно направление в детските градини и като специален учебен предмет в училищата. При текущите изпитвания и изпитите, както и при педагогическите ситуации глухите и сляпо-глухите деца и ученици могат да използват българския жестов език.

Със законопроекта се предлага създаване на Съвет за българския жестов език с консултативни функции, който да подпомага министъра на образованието и науката при изпълнение на дейностите, свързани с развитието на българския жестов език.

Уредено е право на ползване на преводачески услуги на български жестов език за глухите и сляпо-глухите студенти и докторанти, както и възможност за осигуряване на условия за подготовка на специалисти по български жестов език. Предвижда се включване на лицата, извършващи

преводачески услуги от и на български жестов език в Списък на преводачите на български жестов език. Списъкът ще се води и поддържа от Агенцията за хората с увреждания.

В последвалата дискусия взеха участие народните представители Милена Дамянова, Веска Ненчева, както и представители на неправителствените, синдикалните и работодателските организации.

Адвокат Симона Велева, в качеството си на представител на глухата общност, представи обобщеното становище на неправителствените организации на глухите. Глухата общност наброява близо 120 хиляди души, които са обединени в различни организации. Тези организации имат няколко важни и ключови предложения за промени. Първото е за отпадане на чл. 2 от законопроекта, тъй като той не предписва права, нито вменява конкретни задължения. Целта на законопроекта е да бъде създаден Закон за българския жестов език, така както другите комуникационни системи съществуват. Българският жестов език е автономен. Той е единственият признат в България с научни изследвания като съществуващ със своя граматика, своя лексика, със свои езикови правила.

Второто искане е преводач да е възможно да бъде не само лице с придобита професионална квалификация, но и лице с образователно-квалификационна степен „бакалавър“ или „магистър“ по специалност „Български жестов език“.

Третото искане е Съветът по български жестов език, който ще е консултативен орган към Министерството на образованието и науката, да се състои от нечетен брой членове и глухите да имат мнозинство в него.

Четвъртото искане на глухата общност е чрез българския жестов език да се осигури достъп до пазара на труда.

Господин Данко Калапиш представи становището на Съюза на работодателите в системата на народната просвета в България. Организацията подкрепя създаването на Закон за българския жестов език, чиято философия и акцент са към равнопоставеност на глухите лица, подобряване качеството им на живот и интегриране в различните социални сфери. От гледна точка на работещите с деца и ученици възникват няколко въпроса, на които Законът не дава отговор, като например защо изучаването на български жестов език в средното образование не се осъществява на принципа на изучаването на майчиния език по чл. 16 на ЗПУО. Предвижда се профилиран ресурсен учител и/или преводач за всеки ученик за пълноценно участие в образователно-възпитателния процес, както и такъв при текущо оценяване и провеждане на изпити. Становището на Съюза на работодателите е, че през 2025/26 г., когато Законът ще влезе в сила, няма да има достатъчно педагогически кадри, които да реализират предвидените възможности за използването на български жестов език в детските градини и училищата.

Госпожа Радостина Момчева, представител на Независимия учителски синдикат и психолог в училище за ученици с увреден слух, предложи да се

прецизира формулировката „профилиран ресурсен учител“. Да се конкретизира какъв специалист следва да се включи при обучението на децата и учениците и в кои ситуации да бъде преводач, учител по български жестов език или ресурсен учител.

Господин Ашод Дерандонян от фондация „Заслушай се“ подчерта, че българският жестов език е доказан като самостоятелен и естествен език благодарение на научно изследване, направено съвместно с Министерството на образованието и науката. Автентичността на жестовия език е важна и трябва да се започне създаването на всякакви ресурси, свързани с българския жестов език. Той посочи, че практиката от миналото е използването основно на калкираща жестова реч, която няма нищо общо с българския жестов език. Целта на Закона за българския жестов език е да се въведе иновация, вече признатият естествен български жестов език на глухите хора да влезе в обществения живот. Изказа желанието на глухата общност за създаване на ефективни методики за качествен жестов превод, за качествени преподаватели по жестов език, така че този език да стане равнопоставен, както е българският словесен език. Изучаването на специалност „Български жестов език“ да бъде със статут на филология като всеки чужд език.

Народният представител Милена Дамянова изрази подкрепа за законопроекта, като подчерта, че предложението за придобиване на образователно-квалификационна степен „бакалавър“ или „магистър“ по специалност „Български жестов език“ трябва да се обсъди с висшите училища.

Народният представител Веска Ненчева изрази своята съпричастност към усилията на глухата общност и проявената упоритост от тяхна страна в отстояването на изконните им права. Тя изказа и готовност за подкрепа на законопроекта.

След проведено гласуване с резултати: „За“ - 17 гласа, „Против“ - 0 и „Въздържали се“ – 0, Комисията по образованието и науката предлага на Народното събрание да приеме Законопроект на Закон за българския жестов език, № 002-01-48, внесен от Министерски съвет на 7.10.2020 г.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

МИЛЕНА ДАМЯНОВА